

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

75. ÅRGANG

21. SEPTEMBER 1963

A V I N N H O L D E T :
SENSASJONEN OG SINNET - SETT MED ORGANISTENS
ØYNE - KATOLSK FORUMS HØSTPROGRAM - TO SLAGS
FATTIGDOM - NEWMAN - BLIKK PÅ TIDEN - UTLANDET

NR
18

NESTE NUMMER UTKOMMER 5. OKTOBER 1963

AV KIRKENS LIV

Uken 22.-28. september

16. SØNDAG EFTER PINSE
Epistel: Efes. 3, 13—21.

Evangelium: Lukas 14, 1—11.

På denne søndagen taler såvel epistel som evangelium om menneskets sanne *verdighet*. Paulus fastslår, med høytid og ærefrykt, hva det er for et stort og forpliktende mysterium vi bærer i oss ved troen, og hvor viktig det er at vi vokser i vennskapet med Gud og blir «fylt til Guds fulle mål». Troen gjør Kristus nærværende i oss, Han som åpner våre liv og skjebner på perspektiver som vi ikke makter å overskue — vår verdighet og styrke som kristne mennesker ligger nettopp i denne oppbygningen av «det indre menneske» som er Guds gjerning i oss.

I evangeliet holder Kristus avslørende frem for oss den falske, utvortes «verdighet» som denne verdens tomme og meningsløse æresbevisninger står for. Disse «oppmerksomheter» står — viser Han oss — i den mest skjærende, ironiske kontrast til den ufølsomhet og forakt som verden kan vise det *egentlige* i mennesket: De samme mennesker som holder nøye på tomme former i selskapselig omgang, gjemmer seg ofte bak lovens bokstav og trekker seg unna når det kalles på deres nestekjærlighet.

MANDAG: *Linus*, pave og martyr, som var Peters første efterfølger som leder av kirken i Rom.

TIRSDAG har ingen helgenfest, og søndagens messe feires — det samme gjelder ONSDAG og TORSDAG i denne uken.

FREDAG: *Kosmas og Damianus*, martyrer, to brødre som under Diokletians kristenforfølgelser (3. årh.) led tortur og døden for sin tro.

LØRDAG: *Vaclav*, hertug av Böhmen, martyr (ca. 930).

Uken 29. sept. - 5. okt.

17. SØNDAG EFTER PINSE
OG MIKKELSMESSE

Epistel: Åpenb. 1, 1—5.

Evangelium: Matth. 18, 1—10.

Søndagens messe viker idag for

festen til ære for den hellige erkeengel Mikael, som fra gammelt av feires i Kirken — keiser Konstantin antas å ha bygget en av de første kirker vigslet til St. Mikael.

Messeteksten feirer englene — Guds sendebud i åpenbarings tjeneste — de «ånder som står fremfor hans trone». Bibelens vitnesbyrd om at Guds skaperverk også omfatter usynlige, åndelige vesener som i åpenbarings løp har tjent formidlende mellom Gud og mennesker, er rikt og mangeartet.

I evangeliet er det tanken om englene som menneskenes Gud-gitte *beskyttere* som kommer frem, i Jesu ord om at selv det minste menneske, i Guds usynlige rike, har «sin engel» som «alltid ser min Faders åsyn». Herrens alvorlige advarsel til dem som fornedrer og forfører mennesket til det onde, er knyttet til denne påminnelse om at vårt liv står i en usynlig sammenheng og vår skjebne ligger i hender som vi aldri ser, men som har mottatt den til varetekt av Gud selv.

Navnet «Mikael» betyr «Hvem er som Gud?», og Mikael har den kristne tradisjon forestilt seg som «engelen med sverdet» — stridsmannen som med kraft fastslår Guds herredømme mot Satans opprør og trækker ondskapen under fot.

MANDAG: *Hieronymus*, bekjenner og kirkelærer, død 419.

TIRSDAG har ingen helgenfest, og søndagens messe feires.

ONSDAG: *Verneenglene*.

TORSDAG: *Therese av Lisieux*, karmelittsøsteren hvis liv og lære har øvd så stor innflytelse på vår tids katolske fromhetsliv. Hun døde 24 år gammel i 1897.

FREDAG: *Frans av Assisi*, bekjenner og ordensstifter, se artikelen inne i bladet.

LØRDAG: *Marias lørdagsmesse*.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 m.eng. pr.	11.00
<i>St. Hallvards kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 15, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
<i>Grefsen kapell</i> , Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgaten 113, tlf. 23 75 1	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannstgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnuss kirke</i> , Romerikstgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: <i>Maria Kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningstgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallvards kapell</i> , tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949		10.45
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 221	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell</i> , Ila, tlf. 21 670	6.30	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , tlf. 7558 <i>Mariabheimen</i> , Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Elisabeth Inst.</i> <i>St. Mikael's kirke</i> , Strandgt., tlf. 1392	8.00	10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

SENSASJONEN OG SINNET

S tøyskade er et moderne begrep og problem — i hvert fall utenfor de spesielt larmende yrkers utøvere. Mange steder blir selve livsformen i byene så mettet med larm og bråk at det truer den fysiske og psykiske sunnhet — alle skjærer vi pinens grimaser under hvinet fra et jet-fly, hylet i en trikkeskinn, den øredøvende hamringen i et trykkluftbor eller en motorsykkels lydpotte, det skingrende skrålet fra en juke-box. De sistnevnte gram-mofon-maskinene skal nå mange steder i utlandet være forsynt med 25-øres-knapper med titelen: *Silence*. Stillheten er blitt noe en må *betale* for, ja en luksus!

Våre ører forsvarer sin fine mekanisme så godt de kan: Legene kan fortelle om noe som heter lyttingens «terskel» — en variabel mottagelighet i oppfatningen av hørselsinntrykk. Hvisker noen lavt til oss i et stille rom, synker «terskelen» i øret — vi anspenner oss og oppfatter det nesten umerkelige. Mens vi på en flyplass eller på en scooter, eller foran en larmende maskin, hurtig får «høy» terskel — en slags beskyttende avstumpethet som sparer oss for å bli sønderrevet av støyen. Vantrivselen ved lar-men og støyskadenes økning i vår tid røber med andre ord en viktig og farlig ting: At «terskelen» ikke er høy nok for den tilværelsen vi har bygget opp omkring oss.

Hvorfor plutselig disse betraktninger om ørets fysiologi? Fordi der er en likhet og en sammenheng mellom sansenes og *sinnets* reaksjoner på utenverdenen. Vold mot øret har sitt tilsvarende motstykke i vold mot sinnet, i overgrep mot vår sjelelige sensibilitet. Og den er, for å uttrykke det mildt, ikke mindre alvorlig.

Med økende hastighet griper såvel den moderne informasjonsteknikk og opinionsdannelse som underholdningsindustrien til *de sterke effekter* — film, presse, TV, reklame, pop-litteratur viser en uavbrutt stigende temperatur når det gjelder *sensasjon*. Det «kjøpesterke» og dermed eftersøkte publikum bestormes stadig sterkere utenfra av et sensasjonsmarked som med noen ganger uhyrlige økonomiske og tekniske muligheter fanger inn dets oppmerksomhet, og vil forvandle dets følelsesliv til en serie stadig større og større utropstegn. En spiralbevegelse

driver virkemidlene høyere og høyere opp mot det almene hysteri som nå og da, med regelmessige mellomrom, slår ut i pseudo-sensasjoner — svulmende ballonger som en uke senere er glemt av alle.

Altså uskadelig? Så enkel er sammenhengen neppe.

Også sinnet og sjelelivet har sin «terskel», sin fint virkende forsvarsmekanisme. Det våre, det nyanserte, det svakt antydende, det underfundige og subtile i omgangen med andre, *senker* terskelen og beriker oss ved å gjøre følelseslivet fintmerkende. Mens det øredøvende, brutale, overdrevne, dumme og vulgære først river oss opp i sin rovdrift, og etterhvert avstumper oss: Terskelen heves snart i krampaktig selvforsvar, og det som i kraft av sin larm og sin anmassende gjennomslagskraft allikevel skvalper over kanten på selv den mest avvisende forsvarsmur i øre, øye, sinn og sjel, skal ikke nettopp forhøye vår glede ved livet.

Kristne mennesker må under ansvar gjøre seg opp en personlig og bevisst mening om dette trekket ved vår moderne livsform — og etter evne motvirke dets trusel mot menneskeligheten. Ikke som «tråkige moralister» — mye i denne pregløse suppen av vulgær-påvirkning unndrar seg jo egentlig en «moralsk» bedømmelse overhodet. Men som mennesker med sans og respekt for *kvalitet* — i sitt eget sinn og i andres. Hvorfor ikke uttrykke det med troens alvor: Vi er skapt som Guds gjenbilde, vi er templer for en Hellig Ånd, sier den kristne åpenbaring. Og den viser oss, at det viktigste som er sagt i verden — Guds kall til troens kjemper, Guds utvelgelse av Frelserens Mor, Guds Sønnns forvandlende skaperord over det brød og den vin som nærer oss til et evig liv — var ord uttalt lavmælt i stillheten og i lydhøre sinn.

Det sobre, det nøkterne og sannhetskjærlige i kristne menneskers livsstil, uimponert og uengasjert overfor sensasjonenes fordummende runddans og bedøvende larm — tidens barn trenger det sårt, med hele det halv-forgiftede vesens livsviktige behov for antibiotika, for en *levende* motgift.

HRM.

Det moderne publikum — nervøst og mørkbanket av sensasjoner og sterke effekter.

SETT MED ORG

SAMTALE MED

Hans sanne medium er musikken — fra orgelkrakken i St. Olavs kirke til scenen i Den Norske Opera er det noe tilsynelatende så poetisk som et liv i toner. Men bak tonene, som bak all god kunstnerisk ydelse, ligger der meget tålmod, masser av slit og strenge, selvkritiske krav.

Rolf Østbye er født i 1918, og begynte egentlig på filologien — det tyske bifaget sitt har han aldri hatt grunn til å fortryde, i det internasjonale kunstner-miljøet hvor han har sin livsgjerning. Som for så mange andre, ble det krigen som forandret livsløpet: Da Universitetets rektor Seip ble arrestert av okkupanten, la han det akademiske på is, og lot musikken få ham med hud og hår. Han hadde spilt klaver med blant andre Nils Larsen og orgel med Arild Sandvold — et studieopphold i Fribourg i Sveits ga teoretiske kunnskaper i musikken og en Italia-reise rike inntrykk, både som musiker og som menneske — katolikk var han blitt i 1938.

Vel hjemme vant han seg snart et navn som den artistisk sikre og smakfulle akkompagnator for konsertende kunstnere og utfoldet også ellers en livlig virksomhet i vårt musikkliv. Organistgjerningen og korledelsen i St. Olavs Kirke, som han skjøtter med skjønn og autoritet siden krigsårene, er bare én enkelt sektor av hans arbeidsomme og generøst utmyntede virksomhet. Siden Den Norske Operas opprettelse har han vært dens repetitor, og trives storartet med sin krevende oppgave på Folketeaterscenen: Å forberede sangerne og korene til forestillinger som i løpet av de siste årene har vunnet en stor venneskare her hjemme for denne vinnende kunstarten. Med et blunk i øyet minner han om sin usedvanlig begunstigede status i kristenheten — ham og oss bekjent er der ikke andre bispedømmer i verden som har en direkte opera-kyndig hjelpebiskop!

I dette intervjuet er det den «geistlige» sektor av sin virksomhet han kommer inn på — vi har villet stille ham ett og annet spørsmål om den del av gudstjenestelivet som han med et fast grep om takstokk og tangenter leder oppe fra sitt domkirke-galleri.

Rolf Østbye holder til i en hyggelig gammel leilighet i nærheten av Birkelunden — veien er ikke lang ned til Youngstorget og prøvene. Han ryster elskverdig smilende på hodet — der bor ikke noe intervju i ham, får vi høre. Hermed følger motbeviset.

Det var tilstrekkelig å streife inn på Hammond-orgler for å tenne et illevarslende, engasjert blink i de smilende øynene bak brilleglassene — jo stikket virket. Hammond-orglene, med deres syntetiske sirupsmusikk, er i fattige bispers og sognepresters øyne ofte en «nødløsning». — Verre, selvfølgelig, enn et virkelig instrument, men bedre enn ingenting. Vi kjenner ikke én virkelig organist som overhodet gir dem rett i dét — her får de mildeste blant dem, og Rolf Østbye hører avgjort til de milde, straks skarpe kanter.

— Om vi kunne komme dit, at vi ikke tillot en kirke å bli fullt innvidd overhodet, før den bød på et virkelig fullverdig orgel! Dette må De understreke — det er en hjertesak! Orgelbyggerkunsten er idag nådd meget langt og kan levere praktfulle instrumenter også i det mindre format, og vi må ikke, med de gudstjenestlige og kulturelle forpliktelser vi har i den katolske kirke, gå bort og anskaffe noe simili.

— Orgelet i St. Olav?

— Er nå et gammelt og slitt instrument, og svarer ikke helt til moderne krav. Det har 13 registre — et par av dem er forresten ubrukbare. Idag regner en noe slikt som 5—6000 kroner pr. register i anskaffelse, og det blir jo fort store summer. Men selv et ganske lite og beskjedent orgel er altså en ærlig og renslig løsning, mens de mekaniske løsninger...

EN ÆRESSAK

Her bukserer vi vårt intervju-objekt inn i smulere vann, ved å drøfte det stadig akutte problemet: Hva kan en gudstjenestlig makte i de små sognene ut over i landet? Hva med høymessen — skal vi uten videre oppgi det gregorianske apparat, som over evne, og gripe til «sangmessen»?

— Helst ikke sangmesser, svarer Østbye, da synes jeg en godt innøvd og fremført dialogmesse er langt bedre og verdigere. Sangmessene har i ord og tone så dårlig kvalitet at de er lite tilfredsstillende.

— Er det realistisk mulig å satse på sunget høymesse?

Han noler, og understreker at hans erfaring jo fortrinnsvis bygger på vår, uten sammenligning, største menighet.

— La meg først understreke at søstrene rundt om i våre menigheter har min største respekt — de er jo oftest den pålitelige grunnstammen i kirkekoret. Sammen med noen villige legfolk danner de en gruppe stemmer som en litt ivrig sogneprest burde kunne føre frem til et brukbart resultat, ved å innøve et par gregorianske messer. Selv i små forhold. Men ellers vil jeg nå etterlyse legfolket — der er det noe som klikker. Der er noe forstemmende over at de stadig gjentatte appellene om å forsterke våre kirkekor gjerne gir så dårlig resultat — sangen burde være en ærestjeneste i våre kirker. *Qui bene*

ANISTENS ØYNE

ROLF ØSTBYE

cantat bis orat, sier et gammelt ord: Den som synger vakker, ber dobbelt!

— Er vi ikke simpelthen for få?

— Det er noe tøv — i hvert fall i våre største menigheter. Ta St. Olavs menighet, som vel må telle noe slikt som 17—1800 troende, og der messene søndag er jevnt fullsatte, ikke minst av mange unge. Det er da klart at her er masser av brukbart stemme-materiale — hvorfor kommer de ikke? Når den minste dissentermenighet kan stampe ett eller opptil flere kor av manns-stemmer, blandede kor og barnestemmer på 30—40 personer frem av jorden? Nei — her har vi grunn til å skamme oss!

— Hva kommer det av, etter Deres mening?

— Det kommer vel av en for kort begripelse av sangens funksjon i messen. Opplevelsen av vår messe burde stimulere til sang — hele den *aktivisering* av menigheten i gudstjenestelivet som gjennomstrømmer våre dagers katolisisme skulle normalt gi økt søkning til kirkekorene.

Sang er utfoldelse — også kirkesangen.

Her må vi gå i oss selv. Se på det katolske utland — hvordan de skjøtter om kirkesangen og ofte gjør den til en fest for hele kirkelivet. Og ikke minst: Se hvordan en på mange protestantiske kirkehold idag vender seg med iver og interesse til den gregorianske sangen og misunner oss vår rike tradisjon på området. Mens vi må slite med å skrape sammen de 12—15 stemmene vi må ha som et minimum ved de store høytider. Er det så uoverkommelig å ofre et par timer pr. uke på en prove — dersom en får bidra til å festliggjøre det helligste vi foretar oss?

— Mange mener de ikke har stemme, vet De.

— Først og fremst trengs det forståelse for sangen som en viktig *funksjon*, som oppgave i gudstjenesten. Stemmen viser seg nok brukbar. Jeg synes dette burde få prioritet i det meget omtalte legmannsapololatet. Selvsagt krever det en viss innsats, selvsagt kan det som et blandet amatør-kor presterer aldri bli slik som det vi hører på plater fra de største klostermiljøene — kontemplativ munkesang hevet til noe nær det fullkomne. Men det har ingenting med saken å gjøre — vi må vekke sansen for de troens verdier en mottar og gir videre i kirkesangen.

GODE OG DÅRLIGE SALMER

— La oss snakke litt om salmene våre, Rolf Østbye!

Han reiser seg så kaffekoppene våre klirrer på det pene mahognybordet, farer ut i en usynlig bokhylle, og legger straks etter både Landstad og vårt noe tynnere katolske motstykke foran oss.

— Også her må vi skjerpe vår sans for hva som er godt og hva som ikke holder mål — ikke minst forlanger og venter fagfolk og troende utenfor Kirken at vi — med vår arv og fortid! — velger riktig. I virkeligheten er det nokså ille, så ofte vi bommer. Se her!

Han blar ivrig opp.

— I «Stabat Mater» har vi både en klonet riksmåls-oversettelse og *Ragnhild Foss'* fine nynorsk-utgave — sammenlign disse to versene:

«La meg dypt hans sår få kjenne korsets glød i meg få brenne, gi meg rusen i hans blod».	«Um av sári då eg bløder, er det livsens flod som fløder frå hans kross og hjarteblod».
---	---

Det har da ikke noe med målsak å gjøre at vi velger det ene som ikke støter oss i en så hellig tekst — dette «rusen» er jo umulig! Et annet sted i vår mangfoldige salmesang synger vi, hvis jeg husker rett, om «på støvet gnager tidens tann», og for organisten er det jo dessuten oppmuntrende ofte å få henvisninger til «original melodi» — så original at ingen, ham selv inklusive, aner hva den går ut på.

— Vi trenger altså en revidert salmebok?

— Ja. Vi må få ryddet ut adskillige dårlige oversettelser, og vi må lånta fra den felles norske salmeskatt med sikrere skjønn. Ta for eksempel Landstads nr. 235 — «I himmelen, i himmelen», der vi utgjort har utelatt to av de mest meningsfylte versene, så vel innsiktet mot vårt eget *requiem*:

KATOLSK FORUM

Neuberggaten 15, Oslo.

FOREDRAGSAFTENER 2. SEMESTER 1963.

KATOLSK FORUM (Dominikanernes foredragsaftener) går med dette program inn i sin 20. sesong. Foredragene er vederlagsfritt åpne for alle interesserte.

Tirsdag 1. oktober kl. 20:

VATIKANKONSILET — ET VENDEPUNKT ved pater Erik Gunnes.

I september blir konsilets 2. sesjon åpnet i Rom, under den nye paves forsete. Hans beslutning om å ta opp og videreføre pave Johannes XXIII's reformprogram innebærer at den katolske kirke — ved kirkemøtet — går inn i en helt ny era, hvis fengslende konturer vi begynner å skjelne.

Tirsdag 8. oktober kl. 20:

PAVEN I DRAMA OG ROMAN ved pater H. Rieber-Mohn.

I høst kommer Morris West's nye roman, om en tenkt «moderne» pave, i norsk oversettelse. I høst er det også tale om å oppføre tyskeren Rolf Hochhuth's anklage-drama mot pave Pius XII på Det Norske Teatret. Her tas det vurderende stilling til begge de skjønnlitterære behandlingene av Kirkens høyeste og vanskeligste embede.

Tirsdag 15. oktober kl. 20:

«POP-KULTUR» OG MENNESKESYN ved cand. mag. Andreas Skartveit.

«Pop-kulturen» — en pengesterk og larmende underholdningsindustri fremstøt for å fange inn folks fritid og åndskrefter med ofte nokså underlige midler, har vakt voksende bekymring og debatt i det moderne velstandssamfunnet, — også hos oss. NRK's Andreas Skartveit har markerte meninger om fenomenet, og har bl.a. lagt opp radio-diskusjoner om dette.

Tirsdag 22. oktober kl. 20:

KRITIKK TIL KIRKEN ved pater Albert Raulin.

Mange bebreider idag den kristne kirke dens «fjernhet» fra det moderne menneske og dets problemer, både på katolsk og på protestantisk kulturgrunn. Pater Raulin tar her en skandinavisk og en fransk «kritikk til kirken» opp til sammenligning.

Tirsdag 29. oktober kl. 20:

KAN SKRIFTEN STÅ ALENE? ved pater Finn Thorn.

Langsomt løstes reformasjonstidens store, kristne strids-emner ut av polemikken og over i den nøkterne undersøkelse, i lys av vår tids teologiske forskning og kirkelige situasjon. Hva mening kan en katolikk idag oppdage i lutherdommens gamle grunnprinsipp «Skriften alene»?

Tirsdag 5. november kl. 20:

LITURGIENS ÅND — SYMBOL OG VIRKELIGHET ved pater Thomas Patfoort.

Hva er liturgiens ånd — sjelen i den kristne kirkens riter? Pater Patfoort belyser denne viktige siden ved det religiøse livs virkelighet og uttrykk i tilknytning til en kortfilm over prestevielsens seremonier i den katolske kirke.

Tirsdag 12. november kl. 20:

KIRKEN OG DE DØVE ved bestyrer Gisle Espolin Johnson.

De døves og døvstummes adgang til verden utenfor dem, deriblant også til de troendes samfunn, er et gripende kapittel i historien om vårt ansvar for de miljø-bemmede. Gisle Johnson vet å tale med varme og liv om et arbeidsfelt der han har høstet rike pedagogiske, terapeutiske og menneskelige erfaringer.

Tirsdag 19. november kl. 20:

JOURNALISTEN OG MEDMENNESKET ved pater H. Rieber-Mohn.

Pressens yrkes-etikk er et uoppbørlig aktuelt emne i bele vår kultursammenheng — her hjemme har den vært aktualisert blant annet i forbindelse med kriminal-reportasjene. Er journalisten verdi-forpliktet under ansvar, i sin daglige hendelse til leserne?

Til dekning av annonse-utgifter, trykning, oppvarming m.v. vil der to aftener i semesterets løp bli anledning til frivillige kollektbidrag til Katolsk Forums virksomhet. Såvel materiell støtte, kritikk som råd og forslag mottas med takk av Prioeren for Dominikanerne, Neuberggaten 15, Oslo 3.

«O Herre Jesus, vær oss god,
forlat oss all vår synd.
Forøke du vårt svake mot
og til vår hjelp deg skynd!
Gjør at vi kan frimodig stå
nær Herren Sabaot.

Og dødens hårde stridestund,
O Herre, lindre vel.
Når det til enden lider da,
O Herre ta vår sjel.
Og la oss få en evig ro
nær Herren Sabaot».

Eller Olsok-salmene — en eneste Olavssalme så god som Landstads nr. 805, av Blix, har vi jo ikke. Den virker skrevet ut fra et katolsk instinkt.

— Og melodiene?

— Mer og mer kommer jeg til at vi må ta til oss de norske folketonene der hvor det er mulig, som bærere av våre salmetekster. Vi kan ikke lenger, i en så gudstjenestlig bevisst tid som vår, tillate oss kitsch i Kirken. Salmeskatten har alltid betydd meget for norsk kristendom — også vi har mangt å hente der som vi ennå ikke riktig har lært å vurdere etter fortjeneste.

— Men dør ikke salmesangen ut hos oss katolikker?

— Jeg synes vi må forstå, at er salmesangen i våre

(Forts. neste side)

Liv Ullmann som Gretchen og Per Sunderland som Faust. Ellers lager Lars Nordrum en dyktig gjennomført Mefisto.

«Faust» - et drama om fortapelsens mulighet

Goethe's «Faust» er som et fjell, en kan bestige det fra flere kanter og skue lenger enn langt — hvis en da når toppen. At vi etter 64 års — to slektledds! — komplette ubekjentskap med scenens «Faust», et av dramalitteraturens aller største verker, nå kan se det oppført på vårt nasjonalteater, er en begivenhet i seg selv. Verket har fått en gjennomarbeidet, men «forsiktig» og noe uoppfinnsom oppsetning, og uten her å kunne eller burde gå fagkritikken i næringen, tør det vel antydes at scenesetteren nok forløfter seg på dramaets mektige spenning mellom synd og soning — «Faust» er ikke en halv-tragisk forførelshistorie, som særlig annen del nå og da kan gi et noe lavloftet og nærsynt inntrykk av.

Hva Goethe diktet om, var Mennesket — vaklende under sin frie viljes ansvarsfulle byrde i selve kampens kraftfelt mellom Gud og Hans fiende. Men innenfor det diskutabile opplegg i den forestillingen vi ser, opplever en ikke desto mindre avsnittsvis i flere vellykte detaljer og gode prestasjoner, geniets vingesus — Goethes monumentale menneskelighet og poetiske kraft. En får jo blant annet si at det berømte norske skipperetaket behersker og

så vårt åndsliv, når en bemerker at Inger Hagerups ledige og muntlige oversettelse føyer seg til Kristen Gundelachs allerede eksisterende og André Bjerkes kommende. Særlig i de lyriske partiene har Inger Hagerup nådd det avklarede fine og enkle — at Goethes velde og høystemte fest ikke alltid er bevart, får en vel akseptere — romantikkens tyske sprogdrakt sprenger visst de fleste andre sprogs muligheter.

En begivenhet av de gledeligste er det i hvert fall at denne skattkisten av et dikterverk nå blir noe en kan ta frem og lese også på morsmålet.

Grunnakkorden i «Faust» slår Goethe an i selve åpningsbildet — «Prologen i himmelen», der Gud og Satan samtaler i en majestetisk scene om mennesket. Som i Jobs bok trer Ødeleggeren frem for Skaperens ansikt og sier: «Gi meg mennesket!» I dette grusomste av veddemål, det som ligger bak hver enkelt av våre menneskeskjebner, måler Gudsbildet og selvutsløttelsen i menneskesjelen krefter, og dette maktfulle anslaget må vare dramaet ut — en resonans som legger seg over hele den senere handlingen, som en påminnelse om at det onde er ondere og det gode er godere enn vi mennesker tror og ser.

Dikteren har sett dypere enn de fleste i vårt vesen når det er over *kunnskaps-trangen* og *kjærligheten*, driften etter å løse verdensgåten med sin erkjennelse og trangen til å eie et annet menneske, at dr. Faust trer inn i fortapelsens mulighet. For kjærligheten og erkjennelsen — de to grunnbehovene i vårt menneskevesen, er i ordets bokstavelige betydning «skjebnesvangre», de angår vår frelse. Guds fiende sikter sikkert mot det største og kjæreste i Hans skaperverk: Menneskets evne til å elske og til å kjenne, den evne som vi hvileløst vender mot verden og menneskene, inntil den engang innfris og stilner i det den er skapt for: Det forklarede lys og den fullkomne salighet i Gud.

Vil en løfte et verk som Goethes «Faust», må en — som han selv — binde an med dette veldige temaet — det største og det egentligste i såvel kunsten som i livet.

Les, eventuelt om igjen, dramaet og se forestillingen. — For sammen lar de to opplevelsene en møte, ikke bare et verk vi aldri vil kunne måle til bunns, men et veld av storslagent formede sannheter om hvor alvorlig det er å være menneske.

menigheter svak, så har det uvesentlige, ytre årsaker som kan fjernes. Den må stimuleres. Katolikker skal allerede ha messeboken med til kirke. Var det ikke i all enkelhet en idé at kirken holdt et sett salmebøker til bruk, bakerst ved inngangsdøren, en kasse som kunne settes frem når der er gudstjeneste?

Sier Rolf Østbye, som uten å merke det, har talt i seks kvarter om en hjertesak han tjener med finstemt lydhørhet for det som er Gudshuset og tjenesten verdig. Han kunne ha fortsatt seks kvarter til, om ikke pliktene kalte. Han som «ikke hadde noe intervju».

BOKHØSTEN

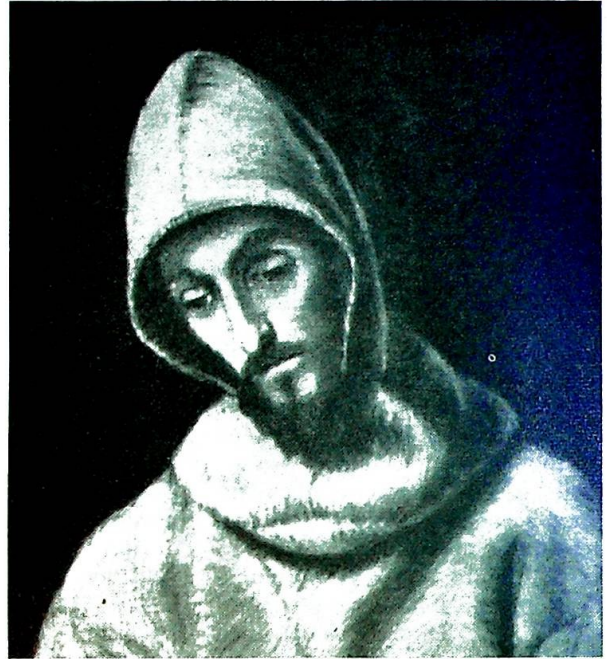
er forlengst over oss, og «St. Olav» vil som tidligere, så langt plassen rekker, søke å gjøre leserne oppmerksomme på bøker av særlig interesse, gjennom anmeldelser og oversikter ut over i vinterhalvåret. Vi benytter anledningen til å minne om at lesere vil følge det internasjonale katolske bokmarked, har et ypperlig lite hjelpemiddel i den danske bulletinen «Den katolske boganmelder».

To slags fattigdom

4. OKTOBER — FRANS AV ASSISI

Av alle Guds helgener er det særlig to, hvis kjærlighet til Kristus har artet seg som kjærligheten til «den fattige»: Frans av Assisi, hvis festdag vi feirer nå 4. oktober, og Vincent av Paul.

De to er ytterst forskjellige — en kunne fristes til å si at Frans var fattigdommens elsker, Vincent de fattiges venn. Frans, «Il Poverello» er en dikter, og en genial dikter. Han snur avgjort ryggen til sin tids blomstrende og fremskrittvennlige handelsborgerskap. Sine fine klær kaster han for farens føtter og ribbet for alt flykter han ut i skogen, viss på at hva gode mennesker vil gi ham og hans tiggerbrødre, er nok til det strenge men frie livet de vil leve. Eiendomsrett vil han ikke høre tale om for seg og sine venner — noen i kristenheten må leve bokstavelig Evangeliets ord om fuglene under himmelen som hverken sår eller høster eller samler forråd, men næres av sin himmelske Far. Selv når tusener av hans «mindrebrødre» kommer sammen, som til det berømte «mattekapitlet» vi leser om i Fioretti (18. kapitel), viker ikke Frans en tomme her. De får ikke lov til å skaffe seg mat ved annet enn tillit til Guds Forsyn. Skal en tro Fioretti-beretningen, bebreider mange hellige menn — også St. Dominikus — ham for dette. Men han får rett: Bondene i egnen strømmer til og tar hele den avholdte tiggerordenens forsyningsproblemer på sin kappe — de har instinktivt grepet Frans' visdom: At Guds dårskap er noe sterkere enn menneskers klokskap. Når det gjelder å rive menneskehjertet løs fra pengenes harde herredømme, fra trelldommen under Mammon, skyr han intet. Han er «forlovet» med Kristi fattigdom — en kraftkilde som gjør ham sterk nok til å utrette det fremragende når det gjelder menneskers samliv. Ved hjelp av hans tredje-orden sprer forsoningen og freden seg i middelaldersamfunnet. Hans innflytelse og appell er så stor, at mange rike, bare

El Greco har skildret Frans som den verdensfjerne mystiker.

ved å høre ham, gir avkall på sine skatter og velger fattigdommen, ved å dele med dem som intet har. Dikteren og helgenen i Frans søker Gud og Kristi mystiske brud — «Fru Fattigdom», og utløser derved en hel sosial og mental omveltning i nestekjærlighetens tegn.

Vincent av Paul går i en helt annen retning. Han er ikke borgersønn, men bondegutt, og ser på pengene med helt andre øyne enn Frans. Italieneren foraktet pengene, franskmannen ser det gode de kan utrette. Pengene tilhører de fattige, sier han, derfor må de administreres med stor og samvittighetsfull omhu. Var det bare sin egen kapital Vincent forvaltet, ville han ikke ta det så høytidelig. Men skillingene tilhører ham ikke, han forsvarer dem for en endeløs skare fattige. Tro mot Evangeliets bokstav bar Frans hverken sølv eller gull i beltet. Vincent administrerer veldige beløp. Under borgerkrigen skaffer han mat til 15 000 fattige hver dag, en oppgave som forutsetter store ressurser. Derfor har han innsikt i tingenes verdi, og undertegner aldri en kontrakt hvis detaljer han ikke nøye har overveid. Han er alt annet enn gjerrig, men han vet, at jo lenger pengene rekker, desto flere lidelser lindrer de. Hans mål er ikke fattigdommen. Han bekjemper den. Fransiskanerne tjener Gud ved å gi et talende eksempel på den frivillige fattigdom. Vincent og hans brødre setter sine liv inn i kampen mot den påtvungne fattigdom — eller rettere: Mot *nøden*. Dermed blir han en av det sosiale ansvars og fattig-forsorgens store pionerer, allerede i det 17. århundre. Få har mer viljebestemt og metodisk stanset noden i et fast grep og undersøkt dens årsaker.

Vi kan altså forsåvidt si at Vincent av Paul er mer «moderne» og Frans av Assisi mer «middelaldersk» i sin

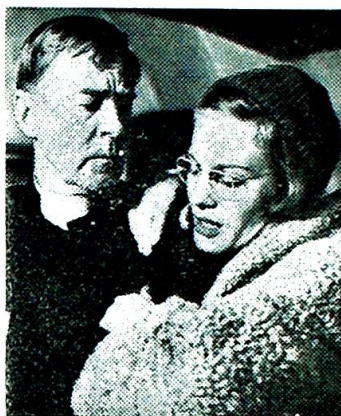
Et samtidig portrett av Vincent viser oss en mann som, merket av slitet, lyser av godhet.

For knapt et år siden omtalte vi her i spaltene Ingmar Bergmans «Såsom i en spegel».

«Nattverdsgjestene» må sees som en pendant, et motstykke, til denne. Begge filmene presenterer en hovedperson håpløst innfanget i sin egosentrisitet, forlagt i sin kontaktløshet, i sin manglende evne til kjærlighet. I den første filmen gjaldt det en forfatter, her møter vi en prest, og begge tolkes av Gunnar Björnstrand. I begge filmene er det underliggende og egentlige tema Gud som tilværelsens rot og mening. Begge filmene er ambivalente; de gir intet absolutt entydig svar. «Såsom i en spegel» endte imidlertid på en klar tone av håp, der kjærligheten bekjennes som en realitet og en vei til Gud. I «Nattverdsgjestene» blir kjærligheten så hånet og trampet på at der tilsynelatende ikke er gnist av håp igjen, og det mangler ikke på dem som tolker filmens sluttakkord som en skjærende ironi, for ikke å si blasfemi. Men jeg tror allikevel en annen tolkning er riktigere. Iallfall må vi dypere ned.

«Fra klokken tolv til klokken tre ble det et stort mørke over jorden.» Det er i lys av disse ordene fra lidelseshistorien vi må se «Nattverdsgjestene». Filmens handling foregår i løpet av noen formiddagstimer en søndag fra nattverdgangen i hovedkirken omkring klokken tolv til aftensangen i annekskirken tar til klokken tre. I løpet av disse timene drives presten Tomas til et oppgjør med seg selv og sin «løngud», den han har skapt seg i sitt eget bilde. Det vil si — oppgjør er ennå ikke det riktige ord; for det egentlige oppgjør foregår ham selv uavvitende.

Hans lidelse er reell; men allikevel bare en parodi på Kristi lidelse på korset: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg!» «Nattverdsgjestene» fremstilles gjerne som en film om tvil, tvil inntil fortvilelse og forkastelse; men vi ser jo bare så altfor tydelig hvordan det som Tomas jamrende kaller «Guds tystnad» ikke har sin årsak noe annet sted enn i hans egen uhyggelige selvopptatthet. Fordi han aldri har våget å se virkeligheten i øynene, å gå inn i andre menneskers liv, er det hans Gud er blitt «en løngud, en edderkoppgod» (ordene har vi alt møtt i «Såsom i en spegel»). Og av samme grunn er det han ikke orker med sin venninnes kjærlighet. Men om han ikke orker med henne, orker hun med ham. Og det er hun som, i all sin ubetydelighet, er Kristi ringe tjenerinne, det er hun som er den

Gunnar Björnstrand som presten Tomas og Ingrid Thulin som lærerinnen i Bergmans «Nattverdsgjestene». Bergman bruker gjerne sitt spesielle team skuespillere i film etter film — trekanten Björnstrand—Thulin—Max von Sydow finner vi både i denne og i hans forrige film «Såsom i en spegel».

Korsfestede i denne filmen, er Guds kjærlighetstilbud til svikeren. Om han forneker hennes kjærlighet og tramper den i støvet, lar den seg ikke avvise. Og for henne alene begynner Tomas til sist sin gudstjeneste i Frostnäs.

«Det er fullbragt.» Klokken er tre, og begge har de vært igjennom et Golgata. Men påskemorgen er ennå ikke inne, og enhver vil tolke filmen ut fra sin holdning til påskens mysterium. Henne, den hittil religiøst likegyldige, har disse timene bragt frem til troens grenser, og hun formulerer ved filmens slutt sin første stammende bønn. Og han? Hvilke motiver er det som driver ham til å tre frem for alteret i en tom kirke og forkynne at «all jorden er full av Guds herlighet»? Han vet det knapt selv; men vi aner at ribbet for alt står han nå kanskje endelig en gang klar til å starte på den vei som fører inn i Kjærlighetens rike.

Kunstnerisk har kanskje Bergmann aldri nådd høyere enn i denne filmen. Komposisjonen er i sin stramhet åndeløst medrivende; hver detalj er betydningsfull, i en slik grad at filmen nok helst må sees to ganger, skal en kunne trenge inn i dens fulle innhold; et maksimum av drama er vunnet ut av en hensynsløs nærfotografering. Det skal ikke skjules at dette er «hard kost». Men så er all ekte religiøs forkynnelse.

Kriton.

«TO ER SKYLDIGE»

er en ikke uinteressant film av franskmannen André Cayatte, en kriminalhistorie i et temmelig frynset Riviera-miljø, som ikke desto mindre fengslende stiller problemet: Har en lov til å dømme tre mennesker, for å få ram på i hvert fall de to av dem som er skyldige?

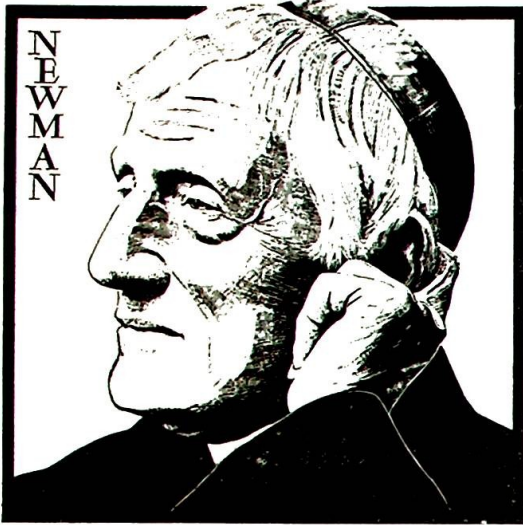
oppfatning her. Men vi kan ikke avgjøre hvem av dem som er den mest kristne. For den frivillige fattigdom er like vesentlig i kristendommen som kampen mot den ufrivillige fattigdom: Nøden og elendigheten. Det dreier seg ikke om noe enten—eller, men om et både—og.

Kirken må fortsette i Vincent av Pauls fotspor. Det er nemlig en hån mot de nødlidende å preke den frivillige fattigdom for mennesker som ikke er fri til å heve seg over fattigdommen. Altfor ofte har Kirkens folk preket istedetfor å handle, når de — som i arbeiderklassens kår under industrialismens moderne gjennombrudd — møtte ufrivillig fattigdom. Ikke underlig om mange nødlidende spurte seg om Kirken klart oppfattet denne fattigdommen som et onde den måtte bekjempe, på tross av den rike

tradisjon som fra Vincent av Paul og andre har båret sosial innsats og omsorg for de elendige gjennom Kirkens liv.

Og på den annen side vil Kirken aldri noensinne gå bort og glemme arven fra Frans av Assisi: Den frivillige fattigdom er en vesentlig del av kristenlivet, under hvilken synsvinkel den så virkelig gjøres i den enkeltes tilværelse. Kristus valgte selv fattigdommen. Han advarte oss mot pengenes makt og rikdommens farer. Han kalte sine disipler bort fra eiendom og velstand. Noen må alltid vise veien i Kirken — åpenbare for oss at rikdommens og pengenes eneste mulige status i den kristnes liv er tjenestens og nestekjærlighetens. Og at egentlig kan vi leve dem foruten, dersom vi virkelig har tro.

Albert Raulin.

MAGISTER LARS ROAR LANGSLET:

NEWMAN — EN

I 1830-årene begynte en høykirkelig bevegelse å gjøre seg gjeldende med stadig stigende styrke innenfor den engelske kirke. I sitt utspring var den en reaksjon mot den moderne liberalisme i alle dens forkledninger: både den *politiske* liberalisme, som i ly av kirkens status som statskirke brukte den politiske makt til å trenge kirken ut av dens tradisjonsbestemte privilegier; og den *religiøse* liberalisme, som fornektet de kristne dogmers eviggyldige sannhet, og anla et individualistisk, relativiserende syn på det budskap kirken hadde fått å forvalte. Men det ville være villedende å gi inntrykk av at denne høykirkelige strømning lar seg definere rent negativt, som en reaksjon mot liberalismen. I dens øyne representerte liberalismen fornektelsen; og kampen mot den innebar en bekjennelse til kirkens egenart som Kristi mystiske legeme i verden, til dogmenes objektive virkelighet, til sakramentenes overnaturlige kraft, og til episkopatet som pantet på den apostoliske suksessjon — den levende forbindelseslinje med urkirken, og dermed med kirkens herre og mester.

Denne strømmingen i engelsk kirkeliv kalles Oxfordbevegelsen (ikke å forveksle med Oxfordgruppebevegelsen, med dens fortsettelse i Moralsk Opprustning!), fordi den sprang frem av universitetsmiljøet i Oxford. Blant dens lederskikkelser var menn som John Keble, Edward Pusey og John Henry Newman. Av dem var vel Newman den mest innflytelsesrike, og den som i ettertidens øyne står som bevegelsens ledende navn.

Det eneste minne vi har etter Newman i norsk kristenliv, er en salme, som riktignok hører til de mest kjente i Landstads salmebok: «Leid milde ljøs» (nr. 866, oversatt av Hognestad). Forøvrig er han betryggende arkivert som en av de store ukjente. Men i den engelsktalende og katolske verden har hans teologisk-filosofiske forfatterskap fremdeles merkbar innflytelse, og særlig en av hans bøker, *Apologia pro vita sua* (1864), står som et klassisk verk i engelsk litteratur.

EN BEKJENNELSE

Hvem var egentlig denne merkelige mannen, John Henry Newman — en av de mest omdiskuterte skikkelser i engelsk kirkeliv i forrige århundre, beundret og utskjelt, forstøtt av gamle venner og hånet av fiender da hans overbevisning ledet ham inn i den katolske kirke, der han endte som kardinal —? De ytre fakta i hans liv kan man slå opp i et hvilket som helst leksikon, men hvem han

innerst inne var, det får man best svar på i forsvarsskriftet, *Apologia pro vita sua*. Her blottstiller han sin åndelige utvikling med et mot og en sannhetskjærighet som gjør et sterkt inntrykk, og i en prosa så blendende at den måtte gi ham klassikerstemplet.

Dette verket er også tilgjengelig i nordisk sprogdrakt. En dansk utgave foreligger forlengst, og i serien *Kristna klassiker*, redigert av fil. dr. Lechard Johannesson, har Axel Ljungberg nylig levert den første svenske oversettelse av kardinal Newmans *Apologia* (Lindblads förlag, Stockholm). Det er, såvidt jeg kan bedømme, en mønstergyldig oversettelse, særlig verdifull på grunn av notene til vanskelige steder i teksten, og dr. Johannessons forord.

Sitt forsvarsskrift skrev Newman nødt og tvungent. Det må ha vært pinefullt for ham å rive opp gamle sår, dobbelt pinefullt for et menneske med en så sterkt utviklet blyghet for det som bor i menneskehjertet, i *intimum mentis*. Men verden ga ham ikke noe valg. Alt oppstyret om hans konversjon hadde skapt en frodig flora av rykter og bakvaskelser; og dråpen som fikk begeret til å flyte over, var et perfid angrep fra den engelske prest og populærskribent Charles Kingsley (forfatteren av *Westward Ho*), trykt i *Macmillans Magazine* i 1863. Her ble Newman likefrem beskyldt for hykleri og løgn. Så skrev Newman det store forsvarsskriftet for sitt liv. Det vakte sensasjon. «Verkan av Newmans fulländade självbiografiske skrift blev enorm», skriver Lechard Johannesson. «I ett slag hade han återfått hele sitt gamla inflytande. Religiöst patos och intellektuell klarhet gick hand i hand. Man beundrade stilens elegans och den intellektuellt förfinade satir som gick som en underton genom dessa confessiones.»

SANNHETSSØKEREN NEWMAN

Newman hadde en følelse av at hans liv og person alt var utlevert til en gramsende almenhet. Så ble det hans plikt å komme med sitt eget vidnesbyrd om den vei han hadde gått, og som hadde ført ham fra forkynnelsen innenfor den anglikanske kirke over til katolisismen. Hensynsløst redelig beretter han om sine overbevisninger — og tvil. Leseren har ikke inntrykk av å støte på hverken «hukommelsesforskyvninger» eller moraliserende etterpåkløskap. Her taler en mann som bare vil sannhet. Derfor er Newmans selvbiografi blitt et enestående *document humain*. Men det er ingen selvbiografi i vanlig forstand, her drysser det ikke anekdoter og sentimentale tilbakeblikk. Newman holder seg strengt til sitt emne: hvorledes hans religiøse tro tok form og skiftet under tyngden av nye overbevisninger. Ikke alle de spørsmål som dermed berører, er av samme interesse for vår tid som de var for Newmans samtid. Men det som aldri taper sin interesse, er møtet med et rikt utrustet menneske i kamp for å finne frem til sannhet, — et menneske som i ordets egentlige mening befinner seg *underveis*.

Som prest i den anglikanske kirke utfoldet John Henry Newman seg i et rikt forfatterskap. Han var en mann av stor og omfattende lærdom. Med særlig iver studerte han kirkefedrene og forhistorien til de felles kristne trossymboler. Særlig stor betydning fikk de skriftene som han

SANNHETSSØKER

— og endel av hans venner og elever — sendte ut under tittelen *Tracts for the Times*. Disse traktatene ble — skjønt de sto for forfatterens regning — betraktet som Oxfordbevegelsens «bekjennelsesskrifter», og etter dem ble bevegelsen også kalt traktarianismen.

VISSHET OG KRISE

I *Apologia* redegjør Newman for de prinsipper han dengang sto for: 1) Kampen mot liberalismen hadde sitt motstykke i forkynnelsen av de kristne dogmer: «Från femton års ålder har dogmat varit den fundamentala principen i min religion. Någon annan religion känner jag inte till; jag kan inte fatta idén i något annat slags religion; religion som enbart känsloupplevelse är för mig bara dröm och gyckel.» Guds eksistens var for ham like sikker som hans egen menneskelige eksistens: «Det er mig omöjligt att tro på mitt eget vara (och jag är absolut viss därom) utan att samtidigt tro på Hans vara, som lever i mitt samvete såsom ett personlig väsen, som ser allt och skall döma allt.» 2) På dogmets grunn bygger hans tro på at denne lære er forpaktet av «en synlig kyrka med sakrament och riter, som förmedlar guddomlig nåd». Dette er Bibelens, urkirkens og den anglikanske kirkes doktrine. I kraft av den apostoliske suksesjon representerer den anglikanske kirke den levende kontinuitet med den kirke som Kristus grunnla, og som er Hans mystiske legeme i verden. 3) Den romersk-katolske kirke er, på tross av den respekt man skylder den som det eldste og største kirkesamfunn, innfanget i villfarelser som repre-

Oxford og dets colleges var miljøet for Newmans søken etter sannheten om kristendommen.

senterer et svik mot kirkens apostoliske misjon. Den anglikanske kirke står for den *Via media* som er det sunne middelpunkt mellom romerkirken og kjetterienes (deriblant også det protestantiske kjetteris) ytterligheter.

Men når det gjaldt forholdet til den romersk-katolske kirke, kom Newman etterhvert i alvorlig tvil. Han sondret mellom «kirkens lære» (som han aksepterte), de senere dogmer (hvorav han aksepterte noen og forkastet andre), og den katolske folkerelegisitet (med dens Maria- og helgen-kult, som han forkastet). Men denne sondringen viste seg etterhvert å være et skrøpelig bolverk. Hans egen kirkehistoriske studier gjorde at troen på den anglikanske *Via media* mer og mer smuldrer bort. Han oppdaget, især under studiet av arianismen, at hans egen kirke sto for synspunkter som tilsvarte den kjetterske semi-arianisme, og «att Rom var detsamma nu som då. Sanningen låg inte i *Via media* utan i vad som kallades «ytterlighetspartiet».

BRUDDETS SMERTE

Han måtte kjempe en tung samvittighetskamp for han kom til klarhet. I følelser og sympatier sto han lenge i et ambivalent forhold til katolisismen: dels følte han ærefrykt og kjærlighet for den, dels var han fylt av en avsky som i lang tid forble uberørt av hans intellektuelle utvikling. Men i sin teologiske tenkning ble han ledet i en stadig mer katoliserende retning. I februar 1841 sendte han ut den nittiende i serien *Tracts for the Times*, en kommentar til den anglikanske kirkes 39 artikler. Den reiste en storm mot forfatteren. Han måtte stoppe serien, men traktaten ble ikke supprimert. Reaksjonen vakte enorm skuffelse hos Newman. Flere opplevelser gjorde at hans anfektelser vokste. Fra 1841 lå jeg på mitt anglikanske dødsleie, skriver han. «En dødsbædd har knappast någon historia; den är ett tröttsamt borttynande med tider av återhämtning och tider av återfall... Den innebär dessutom en tid, då dörrar stängs och gardiner dras ner och sjuklingen varken bryr sig om eller orkar med att registrera förloppet av sin sjukdom.»

Den 18. september 1843 tar Newman avskjed fra sitt prestekall St. Mary's. Han er ennå på det uvisse hvor veien skal lede ham hen. Men den 8. oktober lar han seg oppta i den katolske kirke, hvor han få år senere ble presteviet.

Newmans «frafall» var en stor skandale i samtiden. Han ble mistenkeliggjort og utskjelt. Rykter begynte å gå om at han hadde drevet dobbeltspill: for å lokke svake sjeler inn i den katolske kirke, skulle han ha virket som anglikansk prest lenge etterat han var blitt «romer» i sitt hjerte.

Apologia pro vita sua var svaret på all sladder. Men for ettertiden er den vidnesbyrdet om en helstøpt kristen personlighet som det ennå står en merkelig lyskraft av. Den hjertets uro og den sökende ånd som vi møter hos Newman, må virke gripende også på moderne lesere.

Noen lett oppgave var det ikke for John Henry Newman å tre i tjeneste for den kirke som han hadde rettet så mange beske angrep mot. I mange år måtte han utføre oppgaver som lite svarte til hans intellektuelle utrustning og glimrende begavelse. Men han gjorde det med en tjeners sinnelag. Og i sine siste leveår fikk han det høyeste bevis på at kirken verdsatte hans tjeneste. Da Leo XIII ble valgt til pave, ble han spurt hvilken politikk han ville føre, og han skal ha svart: «Vent og se hvem jeg velger til min første kardinal!» Han valgte å utnevne John Henry Newman.

BLIKK på TIDEN

TRAGEDIEN

■ Riksantikvar Roar *Hauglid* er — sier han selv — «en motstander av sterke ord». Når han allikevel, i et intervju med «Dagbladet» (6. september), bruker et så sterkt ord som «dypt tragisk», har han altså vektige grunner for det. Det er nemlig Oslo-myndighetenes ofte bevisstløse forhold til hovedstadens middelalder-minner det dreier seg om. «Hvis bystyrets vedtak om den store trafikkbrua kloss inntil Ladegården blir realisert, mister vi en sjanse til å gjenskape det gamle middelalder-Oslo — en sjanse som er enestående i hele Norden», sier Riksantikvaren.

Selv har han nedlagt protest, men det er fare for at den bokstavelig talt blir valset over ende av bulldozere. Denne 900 år gamle by, som stort sett virker som den er reist av tyske byggmestere i 70–80 årene, har aldri hatt mye sans for den fjerne fortid — den fikk vike for høyst matnyttige og tekniske hensyn. Riksantikvaren kan bare advare:

«Dypt tragisk vil det være om vi mister det nasjonale kleodium som Oslo gamle middelalderby representerer. Hittil i diskusjonen har man lagt vekt på de ulemper brua vil medføre for Ladegården — og de er vesentlige nok. Men atskillig hardere vil de planlagte anleggsarbeider ramme den middelalderiske bispeborgen som ligger her ute. Trafikkplanene griper direkte inn i middelalderruiner som er fredet og forutsetter vesentlige deler av bispeborgens sørflyt rasert. De siste års utgravninger her ute har vist at vi har alle muligheter til å gjenskape Oslos geistlige sentrum fra tiden før 1624. Dette sett i sammenheng med de store restaureringsarbeidene ute i Grønlia viser dimensjonene i de antikvariske verdier vi står i ferd med å miste.

— Men tror De bystyret har vært klar over dette?

— Det har neppe hatt den fulle oversikt, hvilket er forklarlig. Det er først de to siste års arbeider som har gitt det nye perspektiv. Jeg håper derfor man er villig til å se på saken en gang til. Slike historiske minner skal jo stå i generasjoner, mens trafikkplanene kan endres fra det ene året til det annet.»

Blir han hørt? Vi håper det beste, men har dessverre bare så altfor mange gode grunner til å frykte det verste.

DØDEN I DANMARK

■ For Danmarks-elskerne iblant oss har det alltid vært en gåte, at dette idylliske og blide park-landet topper, eller nesten topper, den internasjonale statistikk over selvmords-hyppheten. Vi vrir oss vantro under denne påstand — kanskje er danskene ikke oftere selvmordere, men simpelthen bare nøyaktigere statistikere enn andre folk på listen?

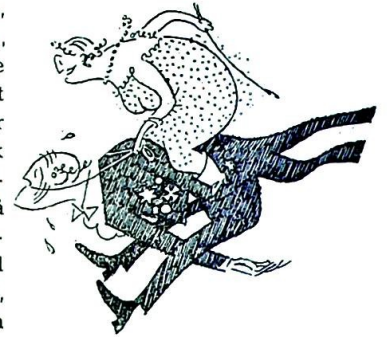
I en artikkel i «Aktuell» forleden (17. august) syntes imidlertid den dansk-norske forfatteren Aksel *Sandemose* å godta påstanden, og med sin vanlige blanding av realisme og paradoks legger han forklaringen i danskens fryktløse *virkelighets-sans* — vel underforstått at *gjennomskuet* er livet virkelig ikke til å bære:

«Dansken har en lettere, vi kan si en sydligere omgangstone enn vi, han virker elskverdige og vennligere enn nordmenn og svensker. Men det er form og overflate. En snakker av den årsaken om de *blide* danskere, mens de bak fasaden gjennomgående er et hardt og kynisk folk. Liksom finnene lever de i skyggen av en stormakt, og det har preget dem gjennom

uminnelige tider. Det har — i mange tilfelle — gjort den enkelte danske mer realitetsbetont enn andre skandinaver. Han ser tydeligere enn de her oppe på halvøya når spillet er tapt og tar brutalt konsekvensen.»

Nærmere den dystre sannheten kommer en kanskje ved å fastslå at noen av landene som ligger høyt hva selvmordsfrekvens angår, (som også Sveits,) er typiske tettbefolkede, borgerliggjorte «klatresamfunn», der den materielle og sosiale oppdrift i store miljøer er blitt så alt dominerende at den øver et direkte press på sinnet. Bak mange av de desperate handlingene ligger der altså ikke så mye materiell nød som strebers *løelse* av å komme til kort og ikke kunne «følge med», menneskelig og sosialt, i jakten på suksess for seg og sine nærmeste. Livets målsetning er for trang, og kveler mennesket.

Arne *Ungermann*, en av de fryktløst realistiske danske karikaturtegnere som fester kjøbenhavn hverdagen på papiret i besk og sarkastisk strek, har prestert den fryktingydede tegningen her til høyre — og simpelthen kalt den *Karriere*.

«SITUASJONEN»?

■ «Sentrifugal» kaller vi, som bekjent, en bevegelse *bort fra sentrum*, altså en spredende kraft. «Sentripetal» er derimot bevegelsen *inn mot sentrum*, — den samlende kraft. Gjennom kristendommens mange nedslag på verdensplanet strømmer der idag sterke sentripetale — samlende — krefter. Den økumeniske bevegelse er en av dem, men den følges blant annet av et alvorlig ransakende teoretisk arbeide innen alle de større kirkesamfunn og konfesjoner, hen mot en riktigere forståelse av det som *forener* de kristne, under de ofte unødige steilt formulerte avvikende trosstandpunkter.

Det er noe av det merkeligste ved den protestantiske legmannsbevegelsen i Norge, at den reagerer så entydig negativt på disse tendensene. Norsk folkekristendom er ett av de få kristne miljøer i verden idag hvor den uavlatelige deling og nydannelse i protestantismen fremdeles synes virksom, uten smålige hensyn til enhetstrangen. En artikkel i «Vårt Land» (6. september) kan således fastslå at en ny legmannsbevegelse — enda en! — i disse dager er oppstått på Vestlandet. Det dreier seg om en gruppe utbrytere fra Norsk Luthersk Misjons-samband, og med forundrede og vantro øyne leser vi at «etter ei lang strid om forkynninga» har seks predikanter funnet å måtte ivareta den pure lære for et ikke oppgitt antall mennesker — «dei fleste på Sør-Vestlandet og luter av Sørlandet». De handler sikkert ut fra beste samvittighet og skjønn; i en erklæring fra predikantene heter det at «situasjonen legg eit alvorleg ansvar inn over oss — at tida med dette er inne til å skipa ei sendeteneste for evangeliet til vårt folk, og vidare til heidningane» — særlig for «luthersk-roseniansk forkynning».

Vi vet ikke hvor mange som sukker litt trett og oppgitt over denne nye vesle klumpen i det evangeliske saltet, og synes den vitner om mange norske kristnes korte overblikk og sviktende sans for proporsjoner, i tider som disse. Men godt skal det gjøres, over meldinger av denne art, å holde seg det nær-gående spørsmålet fra livet: Er legmannskristendommen i Norge virkelig så smuldrende og livsfjern at den tror *dette* er «situasjonens» tale?

MERKELIG SKJEVT

■ Ett av våre største forlag har nettopp utgitt et prektig og velutstyrt bokverk om sunnhet og sykdom — «Mennesket i fokus». Stoffet er av svensk opprinnelse og det dreier seg om et samleverk som for sin faglige standard har fått fin, og sikkert velfortjent omtale av kritikerne — også bildestoffet er ypperlig.

Men — de enkelte artiklene er ikke signert: Det er «Viten-skapens» — med stor V! — autoritet vi møter. Det lar seg høre når det gjelder benbrudd eller mageoperasjoner, der stoffets saklighet lettere lar seg kontrollere. Det er langt mer betenkelig i det ene innledningskapitlet «Fra magi til medisin», hvor den anonyme forfatter i enkelte streif får gitt et merkelig skjevt perspektiv over sykepleiens opprinnelse i vår kultursammenheng — et anslag av nærsynt arrogant overfor kristendommen som påfallende ofte kommer igjen i den ofte selvglade velferds-ideologien hinsides Kjølén.

I «Morgenbladet» (13. september) setter en lege, Wollert Krohn, enkelte nyttige prikker over i-ene:

«Den historiske innledningen i denne boken er igrunnen avslørende. Kapitlet «Fra magi til medisin» streifer et par ganger inn på kirkens rolle, og slår den da i hartkorn med overtro, magi og tilbakeskritt, — gjør seg i det hele tatt lettvt ferdig med den. Men der er også et ganske annet bilde som ikke er kommet med her: kirkens tusenårige kamp for å lindre sykdom og nød. De første sykehus i vår kulturkrets var klostrene, og sykepleierne var munk og nonne som arbeidet flittig, målbevisst og tålmodig for å finne botemidlet mot alskens elendighet.

Og hele den idé vårt helsevern hviler på: at *hvert* menneske har *samme* rett til sykehusplasser og behandling, at samfunnet har en dyp forpliktelse til å hjelpe, — denne idéen er historisk sett et produkt av kirkens kamp, og kan føres tilbake til noen få setninger hos Paulus og et enkelt prinsipp hos hans Mester.

Det er meget mulig at helsebøker er til nytte, jeg vet ikke. Det er ganske sikkert at vårt enorme helsevesen er til stor nytte, det vet jeg.

Men når det knaker i sammenføyningene, når legemangel og skandalesaker seiler opp, når der diskuteres abort og medlidenhetsdrap og sinnene kommer i kok, kunne det også være nyttig å stoppe litt opp, ta for seg motiver og mål, spørre om meningen med det hele.

Vi er så stolte av vårt helsevesen og vår opplysning, vi blir svimle av videnskapens landevinninger. Egentlig er det slett ikke mennesket som er i fokus, men våre oppdagelser, vår dyktighet. Men hvis vi får benene ned på jorden og tilegner oss en smule ydmykhet, blir vi stående ved at kallet egentlig er å tjene. Og det kan ikke gjøres med mennesket i det sted hvor Gud skulle være, — i fokus.»

Hvilket unektelig gir et riktigere perspektiv over denne omsorgen for mennesket, som er utsprunget av et kristent mysterium, og som vi idag litt for hastig anser for en kulturell selvfølge.

Frater Candidus.

DOMINIKUSKRETSEN

begynner sin virksomhet i høst den 24. september. På møter første og tredje mandag i måneden kommer denne gruppen av aktive legfolk til å ta for seg nettopp legmannens kall og oppgaver i Kirken. Pater Albert Raulin vil på møtene innlede til samtaler over emner som Det alminnelige prestedømme, legfolk og geistlighet, kallet til helliggjørelse, legfolk og ordensfolk, legmannsapostolatet, legmannens ansvar for Kirken og i Guds Rikes tjeneste, den katolske aksjon, ansvar for samfunnet og dets problemer.

Møtene begynner med diaglogmesse og avsluttes med komplotorium, og møtestedet er St. Dominikus Kloster.

ET GODT RÅD

kan være av største betydning — særlig når det gjelder reiser.

Bennetts Reisebureau har alle forutsetninger til å gi gode råd i forbindelse med nettopp Deres reise. Vi har 113 års erfaring i reiselivet, og 29 BENNETT-kontorer i inn- og utland står til Deres tjeneste når De reiser på våre billetter.

BENNETT-REGI

er

REISEGARANTI

Hovedkontor

Karl Johansgt. 35 - Oslo - Tlf. 33 70 80

KONTORER I DE FLESTE STØRRE BYER I NORGE

velg riktig tobakk

mild og moden
aromatisk og velsmakende
SKANDINAVIAS MEST SOLGTE TOBAKK

TIEDEMANN'S GUL

68-62

UTLANDET

Westminster: Ny erkebiskop.

Som ny erkebiskop av Westminster og dermed som primas for de britiske katolikker etter avdøde kardinal Godfrey, har pave Paul VI utnevnt den 58-årige erkebiskopen av Liverpool, Mgr. *John Carmel Heenan*. Den nye primas er født i Ilford i 1905, studerte teologi ved det pavelige universitet Gregoriana i Rom og ble presteviet i 1930. I 1951 utnevnte Pius XII ham til biskop av Leed, og i 1957 ble han forflyttet til erkebispesetet Liverpool. Johannes XXIII utnevnte ham til medlem av Sekretariatet for Kristen Enhet. Mgr. Heenan er ved sitt forfatter-skap og ved hyppig opptreden i BBC og TV vel kjent for den britiske offentlighet, og hans utnevning er blitt mot-tatt med stor tilfredshet.

Willy Brandt og friskolen.

På et møte for tillitsmenn i SPD (Tysklands Sosialistiske Parti) i Hamburg i slutten av august, uttalte Berlins overborgermester, den kjente sosialistlederen *Willy Brandt* sin personlige anerkjennelse av retten til konfesjonelle friskoler. «Ut fra en åpen innstilling til andres livssyn og i overensstemmelse med den tyske grunnlov, respekterer jeg — og svært mange av mine venner med meg — den mor og far som beslutter seg for å la sitt barn oppdras i en kristen konfesjonsskole. Det gjør ikke noen til annenklasses statsborger å treffe et slikt valg, og min innstilling er ikke noen motvillig tålsomhet overfor andre, men en rotfestet respekt for den rett som enhver borger har, til selv å bestemme over sitt liv og til å leve overensstemmende med sin tro».

Uttalelsen falt som et tillegg til Brandts understrekning av hans partis sympati for enhetsskolen, og i debatten ble det bebreidet ham at de konfesjonelle friskoler — i motsetning til hva som skjer i Hamburg — bare får helt utilstrekkelig økonomisk støtte i det sosial-demokratisk regjerte Berlin.

Spent i Polen.

Spenningen mellom stat og kirke i Polen synes å bevege seg inn i en ny kritisk fase. Fra kirkelig hold dokumenteres tallrike trakasserier og press over-

for kirken og den katolsk troende befolkning. Prestestudenter som avtjener sin verneplikt blir systematisk forsøkt overtalt til å oppgi sitt kall, og myndighetene søker med adskillig dyktighet å belegge enhver uønsket kirkelig virksomhet med skatteforlegg som langsomt og sikkert gjør den umulig. Kardinal Wyszynski har med kraft og verdighet fastslått disse og andre overgrep og tilbakevist de uriktige anklager som fra statlig side er rettet mot den polske kirke og dens ledere.

Visser t' Hooft om enheten.

Dr. Visser T' Hooft, generalsekretæren for Kirkenes Verdensråd, uttalte nylig i et foredrag i Rochester, USA, at det var vanskelig å unngå både å under- og overvurdere det som Vatikankonsilet har

KATOLSK INFORMASJON

Skriv etter prospekt.
P.boks 3664 - Oslo 1.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 2. oktober: Medlemmene tar del i rosenkransandakten i St. Olav kirke kl. 19.00. Deretter samvær i foreningslokalet. Pater Arno kåserer om Arbeid blant alkoholikere og uteliggere.
Alle katolske damer er velkommen.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30 i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.
Kontortid 12—13 hver dag unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

KATOLSK LYDBÅNDTJENESTE

minner om sin eksistens. Lydbåndopptakene fra foredragene i KATOLSK FORUM fortsetter, slik at disse kan fås utlånt eller hvert som de foreligger for kr. 5.— pr. bånd. Liste over den foreliggende beholdning av lydbånd fås på anmodning.

Bestilling av lydbånd bes sendt skriftlig til

Lydbåndtjenesten c/o St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo 1

HØYESTERETTSADVOKAT

GEORG LOUS

DRAMMENSVERN. 4 - OSLO

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Arendal
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hammerfest
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Lillestrøm
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Tromsø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Trondheim
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia kirke	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tønsberg
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	} Tønsberg
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller

Mek. verksted — Blikkeballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler

forårsaket. «Hva vi trenger til», sa han blant annet, «er folk som på den ene side innser at den nye selvransakelse og selvttukt i den romersk-katolske kirke er en åndens gjerning og noe som alle kirkesamfunn kan ta til eksempel, men som på den annen side forstår, at om dette skaper nye muligheter for samtale og samarbeide, så består de grunnleggende standpunkter som skiller oss fremdeles urokkelig («stubbort»). Det vesentlige spørsmål her og nå er derfor ikke om vi kan forenes, men om hvorvidt vi kan tre i en redelig samtale med hverandre.»

Staten gir avkall på patronatsretten.

Den paraguanske regjering har endelig gitt avkall på sin århundregamle

«patronatsrett» over kirken — en rett som blant annet ga den sterk innflytelse over bispevalgene, og i det hele tatt betydde noe så nær en statskirkeordning som den katolske kirke kan komme. Det er nå bare et par land igjen i Syd-Amerika som fremdeles bibeholder denne retten. Regjeringens beslutning er blitt hilst med stor tilfredshet på kirkelig hold. Den betyr blant annet at katolske misjonærer nå kan slå seg ned i landet uten regjeringens forutgående spesielle tillatelse.

De gresk-ortodokse og enheten.

Fra Athen innløper meldingen om at Den hellige synode, som er den gresk-ortodokse kirkes høyeste myndighet, har besluttet ikke å sende observatører til

Vatikankonsilets annen sesjon. Som kjent førte russernes plutselige initiativ i oktober ifjor til at den greske kirke heller ikke fant å kunne sende observatører til første sesjon, tross patriarken Athenagoras' personlige positive innstilling til Roms innbydelse. Synoden har også stillet seg kjølig til den pan-ortodokse konferanse som Athenagoras har søkt å samle på Rhodos i denne måned.

MOLDE

Molde Vaskeri

Molde

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent hverdager
kl. 10—13, 16—20.
Lørdag kl. 10—12.30.

**Gode
Bergens-
firmaer**

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482
BERGEN

Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet.

JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE A/S
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN - OSLO

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pøsefabrikk
Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

Deres gullsmed
fører
Slektsølv

Theodor Olsens Efff.
JUVELER SMÅSTRANDGT 4
BERGEN

Eches Færvehandel

NYGÅRDSGT. 4

**All slags
skadeforsikring**

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

DRAMMEN

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, Radio-
og Ustyrforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pøse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

TYRILYS

1/8 TYRI
FABRIKKER

Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

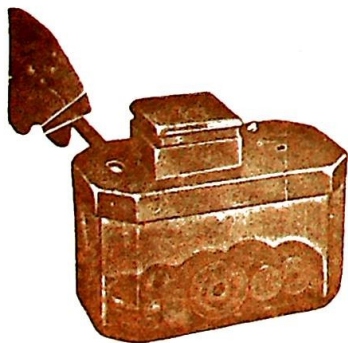
Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 66 34 90
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »
Fåes i banker over hele landet

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

HVA ER UNDERFORSIKRING?

Hvis forsikringssummen er lavere enn verdien av Deres innbo risikerer De å ikke få full erstatning. La ikke dette hende Dem.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

WISBECH

AKTIESELSKAP

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE

DRØYERE KAFFE

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsv. 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90